

ИНФОРМИРАНост И МОТИВАЦИЯ НА ПАЦИЕНТИТЕ В УНИВЕРСИТЕТСКОТО ОБУЧЕНИЕ ПО СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ

Диана Георгиева¹

Въведение

Практическото обучение на студентите от специалност "медицинска сестра" се осъществява с активното участие на пациентите, които се информират за това при постъпване за лечение в университетските болници. Редица практически умения на студентите се изграждат когато имат възможност да извършват манипулации и процедури на пациенти, постъпили за лечение в болницата. Напълно естествено е пациентите да се съмняват в уменията на студентите, което от своя страна повишава стреса и дискомфорта на тяхното емоционално състояние. Ако пациентите са по-добре информирани относно индивидуалните способности на студентите, както и нивото на тяхната подготовка, доверието им ще бъде по-голямо и биха приели по различен начин ролята си на участници в учебния процес.

Цел на проучването

Целта на настоящото проучване е да се разкрие степента на информираност, както и мотивацията на пациентите за участие в учебния процес на студентите от специалност "медицинска сестра".

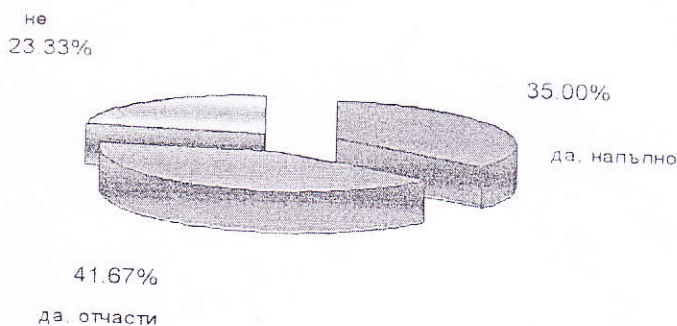
Материал и методика

Проведено е анонимно анкетно проучване на пациенти, приети за лечение в клиниките и отделенията на УБ "Лозенец". В проучването са включени 60 броя пациенти, които са изразили съгласие за участие в проучването.

Резултати от проучването

При постъпване в университетските болници пациентите подписват документи, с които изразяват своето съгласие за участие в учебния процес на студентите, но в тези документи не се описва конкретно в какво се изразява това участие. Пациенти, които вече са постъпвали на лечение в университетски болници са информирани, но пациенти, които постъпват за първи път едва ли могат да разберат предварително какво ще бъде тяхното участие в обучението.

Фиг. 1 Информираност на пациентите при постъпване в университетската болница относно практическото обучение на студентите

ПОТРЕБНОСТ ОТ ОБУЧЕНИЕ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ РАБОТЕЩИ В ДЕТСКИ СЕКТОРИ, ОТНОСНО СПЕЦИФИЧНИТЕ ГРИЖИ ЗА ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ

Диана Иванова*, Антоанета Терзиева**, Галина Чанева**

*Медицински Факултет, СУ "Св. Климент Охридски", УБ Лозенец, ул. Козяк 1,
п.к. 1407, София, България, e-mail: dkg@mail.bg

**Медицински Университет, Факултет по обществено здраве – п.к. 1527 София, България,
ул. „Бяло море“ № 8, e-mail: terzieva_antoaneta@abv.bg, galchan@abv.bg

NEED TRAINING NURSES WORKING IN THE CHILDREN SECTOR ABOUT SPECIFIC CARE FOR CHILDREN WITH DISABILITIES

Diana Ivanova*, Antoaneta Terzieva**, Galina Tchaneva**

*Sofia University "St. Kliment Ohridski", Faculty of Medicine, University Hospital Lozenets, Str.
Kozyak 1, – 1407, Sofia, Bulgaria, e-mail: dkg@mail.bg

** Medical University School of Public Health - pk 1527 Sofia, Bulgaria, Street "White Sea" № 8,
e-mail: terzieva_antoaneta@abv.bg, galchan@abv.bg

ABSTRACT

Introduction. Disability (disability) is a state of limitation in the ability of a person to interact with his surroundings that he creates social, intellectual, physical and moral difficulties. The very person who is in that state restriction is called invalid. By the end of the 20th century, the term disability is used more often today often replaced by uvrezhdane. Detsata with disabilities have different violations auditory, visual, intellectual impairment, damage to the musculoskeletal system.

The aim of this study was to determine the training needs of nurses working in the children's sections on specific care for children with disabilities.

Material and Methods. An survey of 15 nurses from the Department of Pediatrics - University Hospital „Lozenets“ - Sofia and 30 nurses from Specialized Hospital for Active Treatment in pediatrics- Sofia.

Results and conclusions. A significant part of the nurses (75.55%) indicate that they are often forced to serve children with visual, hearing, physical or intellectual disabilities. The nurse must be trained to assume that the defect is what makes development itself particularly specific or different. Specifics of the work with disabled children definitely requires the right conditions to work with these children, standard care plans, there is additional training for nurses in response to specific concerns and individual needs. Today social practice requires the creation of new quality medical education that is adequate to the development of these children.

Key words: training, nurses, disabilities, attention

Въведение. Инвалидността (уврежданията) е състояние на ограничение във възможностите на даден човек да взаимодейства с обкръжаващата го среда, което му създава социални, интелектуални, физически или морални затруднения. Самият човек, който се намира в това състояние на ограничение се нарича инвалид. До края на 20 век термина инвалидност се използва по-често, нерядко днес се заменя с увреждане. Децата с увреждания са с различни нарушения – слухови, зрителни, интелектуални нарушения, увреждания на опорно-двигателния апарат.

Целта на настоящото проучване е да се установи потребността от обучение на медицинските сестри работещи в детски сектори, относно специфичните грижи за деца с увреждания.

ПРЕВАНТИВНИ ПОДХОДИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА АГРЕСИВНОСТТА ПРИ ДЕЦА С ДЕТСКА ЦЕРЕБРАЛНА ПАРАЛИЗА

Антоанета Терзиева*, Диана Иванова **

* *Медицински университет, Факултет по обществено здраве – п.к. 1527 София, България, ул. „Бяло море“ № 8, e-mail: terzieva_antoaneta@abv.bg*

** *Софийски университет “Св. Климент Охридски”, Медицински факултет – п.к. 1407 София, България, УБ Лозенец, Ул. Козяк 1, e-mail: dkg@mail.bg*

PREVENTIVE APPROACHES FOR REDUCING AGGRESSION IN CHILDREN WITH CEREBRAL PALSY

Antoinette Terzieva * Diana Ivanova **

* *Medical University School of Public Health - pk 1527 Sofia, Bulgaria, Street "White Sea" № 8, e-mail: terzieva_antoaneta@abv.bg*

** *Sofia University "St. Kliment Ohridski ", Faculty of Medicine – п.к.1407 Sofia, Bulgaria, University Hospital Lozenets, Str. Kozyak 1, e-mail: dkg@mail.bg*

ABSTRACT

Introduction. Aggressiveness of children with cerebral palsy is determined by a complex set of biological , personality and socio- pedagogical factors associated with emotional experiences of children. Psychological situation at family and school , as well as the relationship between parents and children , teachers and children and between peers are important factors in the behavior of children with cerebral palsy. It is important to clarify the causation of the aggressiveness of the child with cerebral palsy and to make science-based recommendations to improve preventive work with him.

Aim of the study was to analyze the problems associated with aggressive behavior of children with cerebral palsy and to offer parents preventive approaches to overcome it.

Material and methods . An anonymous survey of parents of children with cerebral palsy from Sofia, Pernik, Kyustendil and Blagoevgrad. The study included 100 number of parents of children with this diagnosis . The study was conducted from October to December of 2013.

Results and conclusions. Diseases of children affects their overall mental and physical development and causes changes in the psyche and behavior. There are negative peculiarities of character that negatively affect interpersonal relations and prejudice family relationships . It is the formation of attitudes to refrain from aggression and skills for self-control and control of your own emotions as one of the most relevant approaches to overcome the aggressive behavior.

Key words: aggression, children with cerebral palsy , prevention approach

Въведение.

Агресивността на децата с детска церебрална парализа (ДЦП) е обусловена от сложен комплекс от биологични, личностни и социално-педагогически фактори, свързани с емоционалните преживявания на децата. Психоклиматът в семейството и в училището, а също така и отношенията между родители и деца, учители и деца и между връстници са важни фактори за поведението на децата с ДЦП (1). Важно е да се изясни причинната обусловеност на агресивността на детето с ДЦП и да се направят научно обосновани препоръки, за подобряване превантивната работа с него.

Цел на проучването е да се анализират проблемите свързани с агресивното поведение на децата с ДЦП и да се предложат на родителите превантивни подходи за нейното преодоляване.

ФОРМИРАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ И ОТГОВОРНОСТ ПРИ ОБУЧЕНИЕТО НА МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ

Диана Иванова, Антоанета Терзиева, Галина Чанева

FORMATION OF PROFESSIONAL CONDUCT AND RESPONSIBILITY IN TRAINING NURSES

Diana Ivanova, Antoaneta Terzieva, Galina Tchaneva

ABSTRACT: Nursing education aims not only to supply a certain amount of knowledge and the development of professional skills, but especially important element is to form professional behavior that indicates the student's responsibility in terms of making professional decisions. The purpose of this study is to identify opportunities for the formation of professional conduct and responsibilities during the training of students of "nurse". To change nursing practice are necessary professionals with the necessary training and motivation. The results of the study are optimistic because they show that students receive appropriate professional development in terms of autonomy and responsibility of modern nursing.

Keywords: Nursing education, professional behavior, responsibility, making professional decisions

Въведение

Обучението на медицинските сестри има за цел не само предоставянето на определен обем от знания и изграждането на професионални умения, но особено важен елемент е да се формира професионално поведение, което да показва отговорността на студента по отношение на вземането на професионални решения. Новите програми по сестрински грижи са насочени към създаване на условия за поставяне на акцента върху вземането на автономни решения от страна на медицинската сестра в съответствие с регламентирани закони отговорности. При изучаването на всички сестрински дейности, грижи, процедури и манипулации, преподавателите поставят студентите в ситуации, които да провокират тяхното професионално мислене и отговорно поведение. По време на практическото обучение – учебна практика и преддипломен стаж – студентите имат възможност да прилагат усвоените умения в реалната практика.

Професията на медицинската сестра в европейските страни има ясно изразена теория и методология, с утвърдени традиции за професионален растеж и развитие [1]. Поставянето на професионалната автономност и отговорност като приоритет в обучението на медицинските сестри у нас е гаранция за тяхната бъдеща реализация. Професията на ме-

дицинската сестра поставя високи изисквания към тези, които са я избрали [2].

Целта на настоящото проучване е да се установят възможностите за формиране на професионално поведение и отговорност по време на обучението на студентите от специалност "медицинска сестра".

Материал и методи: Проучването е осъществено чрез анонимно анкетно проучване на 70 студента от специалност "медицинска сестра" на Медицински факултет при СУ "Св. Климент Охридски" – гр. София. Изследването е проведено през зимния семестър на учебната 2013/2014 година.

Резултати и обсъждане. Данните от проучването показват, че анкетата са попълнили почти еднакъв брой студентите от различните курсове – 24,00% са студентите от първи, трети и четвърти курс, а тези от втори курс са 28,00%. Тази активност на студентите показва, че темата свързана с професионалното поведение и отговорност ги затруднява, а това именно налага по-задълбоченото изучаване на свързаните с тази тема проблеми.

16

МОТИВАЦИЯ И ИЗБОР ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ

Надка Василева, Диана Иванова, Антоанета Терзиева

MOTIVATION AND CAREER CHOICE FOR NURSES

Nadka Vasileva, Diana Ivanova, Antoaneta Terzieva

ABSTRACT: Motivation is a set of actions, tools, approaches, attitudes and interaction that make one achieve a goal. Motivational process is seen as part of human relationships and some of the programs that enable to improve performance. The average age of nurses working in Bulgaria and around over 45 years and is a major prerequisite for the occurrence of a shortage of such personnel. Study of motivational factors and presumption is important to increase the interest of the profession and attract young people to it.

Keywords: Motivation, nurses, performance

Въведение

Бързото развитие на диагностичните, терапевтичните и фармацевтични медицински технологии са предпоставка за наличие на високо образовани медицински специалисти. Увеличението на заболяванията, свързани с начина на живот и поведение, стреса и много други причини са основание за завишена необходимост от здравни грижи. Необходимостта от квалифицирани и добре обучени професионалисти по здравни грижи е налице както в нашата страна, така и в много държави от ЕС и останалите държави. Изучаването на механизмите за мотивация, валидни за сестринската професия е с особено значение за повишаване интереса към тази професия.

Необходимостта от достатъчно медицински кадри произтича от определението за сестринството (nursing=обгрижване): „медицинските сестри осигуряват потребностите на човека от здравни грижи, когато той не може да ги удовлетвори сам, (поради болест, инвалидност, възраст и други), или не знае как (поради липса или ниска здравна култура и образование), или не трябва да ги извършва сам (при състояния и заболявания, налагащи абсолютно шадящ режим)“.[1]

Според здравната стратегия на ЕС „Заедно за здраве – стратегически подход на ЕС“, специалистите по здравни грижи имат изключителна роля за правилното функциониране на цялата здравеопазна система.

Разглеждано чисто теоретично, мотивацията е система от субективни стимули, които непосредствено определят съдържанието и насоките на конкретна дейност. Мотивацията е съвкупност от психични процеси, свързани със силата и посоката на поведението, с предизвикването и поддържането на доброволни целенасочени действия. [2]

В условията на пазарна икономика и промяна на социално-икономическите нагласи на работещите в България от съществено значение за постигнатите резултати в трудовия процес има мотивацията за труд. Това в пълна степен важи и за медицинския персонал, въпреки някои специфични особености на системата на здравеопазването, проявяващи се и по отношение на мотивацията. Ролята на личния фактор, за съхраняването живота и здравето на пациента, за създаването на среда, максимално способства тяхното възстановяване, е изключителна. Тук се отнасят нивото на професионална квалификация, наличните знания и умения, а също така и нивото на професионалното общуване, отдаленост и емпатия, с която се изпълняват служебните задължения. По този начин особеностите на медицинския труд се проявяват и по отношение на мотивацията за труд, където наред с традиционните фактори – мотиватори, отражение имат и други неспецифични мотиви и нагласи. Проучвания на Европейския форум на националните сестрински и акушерски асоциации и Световната

ORGANIZATIONAL APPROACH IN CARING FOR PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION

Diana K. Ivanova, Galina S. Tchaneva

Medical Faculty, Sofia University "Saint Kliment Ohridski", Bulgaria

Abstract

Patients with acute myocardial infarction are hospitalized for monitoring and treatment. The organizational model of nursing care for these patients, including: emergency admission, intensive care, invasive surgery and treatment. Expert judgment is made on the model of nurses working in the cardiology clinic of University Hospital "Lozenges" - Sofia and the Department of Cardiology of Hospital - Vratsa. Opinions of nurses organizational model allows to improve the efficiency and quality of care for patients with acute myocardial infarction.

Key words: *organizational model, nursing care, acute myocardial infarction*

INTRODUCTION. Myocardial infarction may be a negligible event from a life-long chronic disease, it may even remain unnoticed but it may be also catastrophic event resulting in sudden death or severe hemodynamic failure. The term 'myocardial infarction' has great psychological and legal significance for the individual and the society. Prognosis after myocardial infarction is serious. Despite of the improved drug-assisted therapy and the intensive early treatment, in the recent years mortality in Bulgaria and globally tends to increase (Tomov 1999). This is due to the higher incidence of the occurring severe complications and the higher combined effect of risk factors.

The incidence of this disease also increases in the last years and poses a major social problem. Bulgaria ranks in first position by number of patients with infarction and these are mainly people at the age of 45 to 65 but it may affect also much younger people. It features early disablement and high mortality (Shipkovenska 2004).

One challenge for the nursing is the way by which nursing care is provided. The pressure for reduction of costs for care, for increasing the efficacy and for maintenance of high quality also has significant impact on the organization of nursing.

Care planning is a scientific approach to the work of nurses, which in the literature is known as "approach to nursing" or "process of nursing". It includes identification of the specific care, which a patient needs by analysing the patient's status, the means for organization of care and interventions, performance of the activities and evaluation of the results. This approach is based on the existing theories of nursing and is implemented by adequate and efficient organization of care (.Tchaneva 2008).

Nursing care and particularly its efficacy and quality has essential role in the process of treatment. Improvement of the quality of care requires developing a care model to enable monitoring and assessment of the general status of patients, their physiological needs, monitoring and reporting of indicators, medical doctor's consultations and prescriptions. The elaborated nursing care plan includes nursing interventions, which depend on the model of care applied by the nurse. Interventions in the plan correspond to the degree of dependence of the patient and the disease status. The nature of planning consists in determination of the goals for every problem of the patient, determination of the nature and volume of nursing interventions required to achieve the goals, determination of the duration of nursing care.

Efficient nursing care is an important tool for achievement of the goals of the healthcare organization, for high productivity and satisfaction of nurses from their activity. The nursing care model reflects the philosophy of the organization and depends on its structure, resource supply and allocation of the nursing staff and on the number and characteristics of patients.

The purpose of this study is to develop organizational nursing model, which priority is establishment of a modern organization of nursing care for patients in life-threatening condition as is the condition of a patient diagnosed with acute myocardial infarction. The organizational model includes: emergency hospitalization, intensive treatment, invasive or operative treatment and in-patient treatment to ensure high quality care for patients.

ПЛАН ЗА СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ ПРИ ПАЦИЕНТ СЪС ЗАВИСИМОСТ КЪМ МАРИХУАНА

Диана Иванова, Незабравка Славчева

Медицински Факултет, СУ „Св. Климент Охридски“, УБ „Лозенец“ - София

Въведение. Марихуаната е смес от изсушени и нарязани стебла, листа и цъфтящи връхчета. При пациенти със зависимост към марихуана най-важен е подходът. Пациентът сам трябва да поиска помощ и да следва съветите, които му предоставя както специализираният медицински персонал, така и близките му. Първото и най-важно е той сам да осъзнае, че има нужда от помощ и сам не може да се справи. В такива моменти сестрата трябва да подходи много внимателно, защото пациентът лесно променя настроението и мнението си. Тя е човекът, който трябва да провежда разговори с пациента за това как се чувства и какво изпитва при липсата на марихуана. Медицинската сестра трябва да обясни на пациента за заболяванията, които причинява употребата на марихуана и за пристрастяването към нея.

Целта на настоящото проучване е да се изработи план за сестрински грижи и обучение на близките на пациент със зависимост към марихуана.

Материал и методика. Анализирани на индивидуалните потребности от сестрински грижи на пациент със зависимост към марихуана.

Резултати и изводи: Определянето на индивидуалните потребности от грижи за пациент със зависимост чрез изработване на план за сестрински грижи е основна задача на медицинските сестри работещи с такива пациенти. Тези болни се нуждаят от непрекъсната психологическа и емоционална подкрепа както от близките си, така и от медицинската сестра.

Ключови думи: Марихуана, симптоми, медицинска сестра, план, обучение

NURSING CARE TO PATIENTS WITH ADDICTION TO MARIJUANA

Diana Ivanova, Nezabravka Slavcheva

Faculty of Medicine, Sofia University „St. Kliment Ohridski“, UB „Lozenets“ - Sofia

Introduction. Marijuana is a mixture of dried and chopped stems, leaves and flowering tops. In patients with addiction to marijuana is the most important approach. The patient himself must ask for help and to follow the advice which he gives as a dedicated medical staff and his family. The first and most important is that he should realize that he needs help himself can not handle. At such times, the nurse must be approached very carefully, because the patient easily change the mood and mind. It is the person who must conduct interviews with the patient about how he feels and what he felt in the absence of marijuana. The nurse should explain to the patient about the disease that causes marijuana use and addiction to it.

The purpose of this study is to design a plan for nursing care and education of relatives of patients with addiction to marijuana.

Material and methods. Analyzing the individual needs of nursing of a patient with an addiction to marijuana.

Results and conclusions: The determination of the individual needs of care for patients with addiction by developing nursing care plans is a major task for nurses working with these patients. These patients need continuous psychological and emotional support from both relatives and nurse.

Keywords: Marijuana, symptoms, nurse, plan, training

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНТЕРАКТИВНИ ПРЕЗЕНТАЦИОННИ СИСТЕМИ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ

Таня Паскалева¹, Биянка Торнъова¹, Веселин Иванов²

1. Тракийски университет, Филиал Хасково, Катедра „Здравни грижи“

2. Тракийски университет, Медицински факултет, Катедра „Химия и биохимия“, Стара Загора

Резюме:

През последните години висшето образование е поставено пред сериозно предизвикателство. Да се осигури адекватно обучение на студентите, чийто мислене, поведение, предпочитания и стил на учене са коренно различни от тези на преподавателите, а също и на предхождащите ги студенти. Практиката показва, че класическият стил на преподаване с традиционните методи и средства, започва да отегчава студентите, които са активни потребители на всички новости в информационното общество. Изход от тази ситуация предлагат интерактивните презентационни системи (ИПС), използването на които

16 - 17 май 2014

СПЕЦИАЛНИ СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ ПРИ ПАЦИЕНТИ С ОСТЪР МИОКАРДЕН ИНФАРКТ

Диана Иванова, Цветомила Вутева
Медицински Факултет, СУ „Св. Климент Охридски“, УБ „Лозенец“ - София

Въведение. Миокардният инфаркт е главната причина за смърт и инвалидизация по целия свят. Миокардният инфаркт е една от най-тежките форми на исхемичната болест на сърцето. Той има голямо социално значение поради високата инвалидност и смъртност, които причинява. Обикновено 80% от получилите сърдечен удар оцеляват. Рискът при тях инфарктът да се повтори обаче е реален. За да не стане това, човек трябва да предприеме редица мерки, които преди злощастното събитие е подценявал.

В зависимост от тежестта на инфаркта връщането към нормален начин на живот може да трае от няколко седмици до половин година. Въпреки известни успехи през последните години, смъртността от миокарден инфаркт все още е висока. Около 3/4 от болните умират през първите часове преди да бъдат хоспитализирани.

Целта на настоящото проучване е да се разработи индивидуален план за сестрински грижи при пациенти с Остър миокарден инфаркт във връзка с индивидуалните потребности и необходимостта от специални сестрински грижи.

Материал и методика. Анализирани са индивидуалните потребности от специални сестрински грижи при пациент с Остър миокарден инфаркт, хоспитализиран в интензивен сектор на УБ „Лозенец“ - гр.София.

Резултати и изводи: Интензивните грижи за пациентите с Остър миокарден инфаркт, поради спецификата на заболяването трябва да се осъществяват на базата на индивидуален подход за грижи чрез изработване на план за сестрински грижи при тези пациенти за да се осигури професионалното изпълнение на лекарските назначения и терапевтично лечение.

Ключови думи: Миокарден инфаркт, пациент, план, сестрински грижи

SPECIAL NURSING IN PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION

Diana Ivanova, Tzvetomila Vuteva
Faculty of Medicine, Sofia University „St. Kliment Ohridski“, UB „Lozenets“ - Sofia

Introduction. Myocardial infarction is the main cause of death and disability worldwide. Myocardial infarction is one of the most severe forms of ischemic heart disease. It has great social significance because of the high disability and mortality it causes. Usually 80% of surviving a heart attack. The risk of myocardial them to repeat, however, is real. To not do so, one must take a number of measures before the unfortunate event is an understatement.

Depending on the severity of myocardial return to normal life can last from several weeks to six months. Despite some success in recent years, mortality from myocardial infarction is still high. Some 3/4 of the patients died in the early hours before being hospitalized.

The purpose of this study is to develop an individual plan for nursing care in patients with acute myocardial infarction in relation to individual needs and the need for special nursing care.

Material and methods. Analyzing the individual needs of special nursing care in patients with acute myocardial infarction hospitalized in intensive care at University Hospital „Lozenets“ - Sofia.

ПРЕПОРЪКИ НА СТУДЕНТИТЕ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

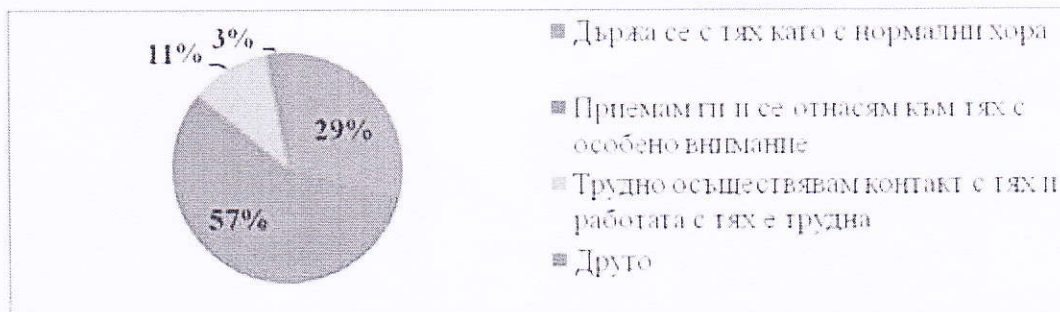
Албена Андонова
Медицински факултет, Тракийски университет

Резюме: Основен акцент при обучението на студентите във висшите медицински училища е създаване на оптимална организация на учебния процес спомагаща за: формиране на професионално значими знания, умения и навици, развитие на личностни и професионалнозначими качества, изграждане на професионален стил на поведение и др.

Материали и методи: Проведено е анонимно анкетно поручване с 431 студенти от специалност „медицинска сестра“ и „акушерка“ и интервю със 70 студенти.

Цел: Настоящото проучване цели да се формулират конкретни препоръки от студентите за оптимизиране на обучението им по избраната специалност.

От графиката става ясно, че 57% от анкетираните приемат и са положително настроени към хората с психични увреждания, но са с особено внимание, 29% ги приемат като нормални хора, а 11% споделят, че трудно осъществяват контакт с тях и работата им с тях би била трудна, само 3% посочват друго отношение.

Изводи: Изводите, които можем да направим в резултат на това проучване са:

- основният проблем е да се подобрят социалните контакти при тези хора;
- социалната интеграция зависи от всички звена, които са ангажирани за неговото обгрижване, от обществото и най-вече от семейството;
- развитието на политиката трябва да бъде не само грижа за болния, а и подпомагане на семейната общност, за да се развива интегрирането на тези болни в обществото.
- обществото, като цяло проявява разбиране и съчувствие към болните;

Препоръки:

- създаването на специални центрове, в които да се събират семействата на психично болните, за да се обсъждат проблемите си, в които биха могли да се правят първите стъпки за интеграция на болните.
- по-голяма гласност на този проблем сред обществото, чрез медийното пространство;
- създаване на връзки с организации, които ще допринесат за ефективното включване на психично болните в обществото.

Заклучение: Като белязани с „клеймо“ психично болните трудно се интегрират в обществото. Те не трябва да бъдат отхвърлени, а приемани от нас. Хората трябва да са по-чувствителни, по-толерантни към тях. Създаването на центрове и подобряване на социалните грижи, трябва да са приоритет на всички нас, на държавата, на неправителствените организации. Тези хора не могат да живеят независимо и самостоятелно. Затова трябва да се задействат служби -благотворителни и неправителствени организации, които да се включват активно в този процес.

Библиография:

1. http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/obshtestvo/2013/01/18/1986693_nevi_dimiiat_sviat_na_drugite/
2. <http://www.123.ngo-bg.org/bg>
3. Борисов, В., Глутникова, З., Юрукова, К. Социална медицина за студенти по медицина. С., 1994
4. Стоева, Б., и др. Хората с увреждания и техните права в Европейския съюз ГЕПИ 2004, С., 2004

ЗАВИСИМОСТ КЪМ МАРИХУАНА. РАЗПОЗНАВАНЕ НА СИМПТОМИТЕ ОТ МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА

Н. Славчева, Д. Иванова

Резюме

Въведение

Марихуаната е смес от изсушени и нарязани стебла, листа и цъфтящи връхчета. При пациенти със зависимост към марихуана най-важен е подходът. Пациентът сам трябва да поиска помощ и да следва съветите, които му предоставя както специализираният медицински персонал, така и близките му. Първото и най-важно е той сам да осъзнае, че има нужда от помощ и сам не може да се справи. В такива моменти сестрата трябва да подходи много внимателно, защото пациентът лесно променя настроението и мнението си. Тя е човекът, който трябва да провежда разговори с пациента за това как се чувства и какво изпитва при липсата на марихуана. Медицинската сестра трябва да обясни на пациента за заболяванията, които причинява употребата на марихуана и за пристрастяването към нея.

Целта на настоящото проучване е да се изработи план за сестрински грижи и обучение на близките на пациент със зависимост към марихуана.

Материал и методика. Анализирани са индивидуалните потребности от сестрински грижи на пациент със зависимост към марихуана.

Резултати и изводи: Определянето на индивидуалните потребности от грижи за пациент със зависимост чрез изработване на план за сестрински грижи е основна задача на медицинските сестри работещи с такива пациенти. Тези болни се нуждаят от непрекъсната психологическа и емоционална подкрепа както от близките си, така и от медицинската сестра.

Ключови думи: Марихуана, симптоми, медицинска сестра, план, обучение

Addiction to marijuana. Recognizing symptoms by nurses
N. Slavcheva D. Ivanova

Abstract

Introduction. Marijuana is a mixture of dried and chopped stems, leaves and flowering tops. In patients with addiction to marijuana is the most important approach. The patient himself must ask for help and to follow the advice which he gives as a dedicated medical staff and his family. The first and most important is that he should realize that he needs help himself can not handle. At such times, the nurse must be approached very carefully, because the patient easily change the mood and mind. It is the person who must conduct interviews with the patient about how he feels and what he felt in the absence of marijuana. The nurse should explain to the patient about the disease that causes marijuana use and addiction to it.

The purpose of this study is to design a plan for nursing care and education of relatives of patients with addiction to marijuana.

Material and methods. Analyzing the individual needs of nursing of a patient with an addiction to marijuana.

Results and conclusions: The determination of the individual needs of care for patients with addiction by developing nursing care plans is a major task for nurses working with these patients. These patients need continuous psychological and emotional support from both relatives and nurse.

Keywords: Marijuana, symptoms, nurse, plan, training

СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ ПРИ ВЪЗРАСТЕН ПАЦИЕНТ С GLAUKOMA ABSOLUTUM

Д. Иванова М. Паскалева,

Резюме

Въведение. Застаряването на населението е едно от най-големите социални и икономически предизвикателства на 21-и век за европейското общество. Възрастните хора определено имат различни здравни нужди. Предвид това здравните системи трябва да бъдат адаптирани, за да могат да осигуряват необходимите грижи.

Глаукомата е сред водещите причини за слепота. В света според статистиката боледуват над 67 милиона души, а у нас - над 55 000. Над 7 милиона души в света са ослепяли от глаукома. Според СЗО глаукомата е на второ място в света като причина за слепота след катарактата. Глаукомата остава на първо място като причина за нелечима слепота. Болестта се развива бавно. Когато пациентът долови загуба в зрителното поле, заболяването е вече в напреднал стадий.

Целта на настоящото проучване е да се изработи план за сестрински грижи и обучение на близките на пациента за подобряване на начина на живот след поставената диагноза – Glaukoma absolutum, на базата на настъпилите промени във връзка с болестта.

Материал и методика. Разглежда се клиничен случай на пациент с Glaukoma absolutum, хоспитализиран в УБ „Лозенец“.

Резултати и изводи: Определянето на индивидуалните потребности от грижи на пациента с Glaukoma absolutum трябва да са водещи при оценяването на способностите му за ежедневните грижи. Необходим е план за сестрински грижи и обучение на близките за предпазване от рисковете за самонараняване и увреждане в домашни условия, както и възможностите за справяне с ежедневните задачи.

Ключови думи: Глаукома, пациент, болница, грижи

Nursing care for adult patients with Glaucoma Absolutum

D. Ivanova, M. Paskaleva

Abstract

Introduction. Population aging is one of the biggest social and economic challenges of the 21st century European society. Older people definitely have different health needs. Given that health systems need to be adapted in order to provide the necessary care.

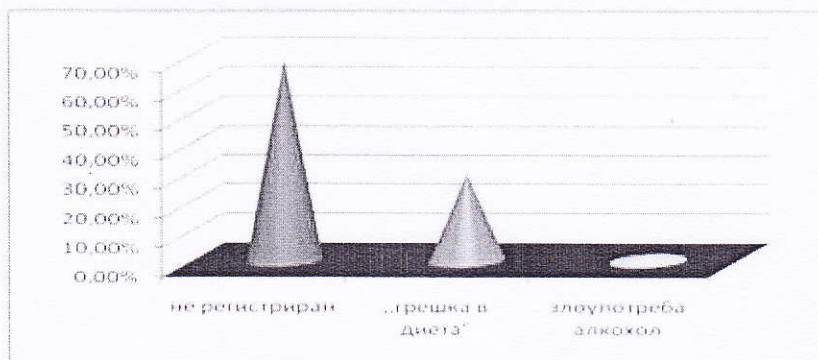
Glaucoma is a leading cause of blindness. In the world according to statistics suffer over 67 million people in the country - more than 55 000. Over 7 million people worldwide blindness from glaucoma. According to WHO, glaucoma is the second in the world as a cause of blindness after cataract. Glaucoma remains primarily the cause of incurable slepotabolestta develops slowly. When a patient detects a loss in the visual field, the disease is already advanced.

The purpose of this study is to design a plan for nursing care and education of relatives of the patient to improve the way of life after diagnosis - Glaukoma absolutum, based on the changes of the disease.

Material and methods. Consider the clinical case of a patient with Glaukoma absolutum, hospitalized in the University Hospital "Lozenets"- Sofia.

анализ на амнестични данни от медицинската документация, 68,82% поведенчески рисков фактор не е регистриран, в 29,62% е „грешка в диетата“ и в 1,56% след злоупотреба с алкохол. Статистиката отново доказва, че има пряка връзка между поведението на човека и заболяванията. Според Световната здравна организация, 70% от заболяванията се дължат на неправилен начин на хранене.

Фиг.4. Регистрирани поведенчески рискови фактори в анамнезата на пациента

От изключително важно значение е да се отбелязва в документацията какъв е поведенческият рисков фактор, за да могат здравните работници да работят индивидуално с всеки пациент по отношение на превенция и профилактика на заболяванията. За това медицинската сестра трябва да е запозната с тях, и като член на мултидисциплинарния екип, да информира населението с цел превенция и профилактика за основните и особено поведенческите рискови фактори свързани с храненето и водещи до появата на заболяването: хранене по малко и на често, да се консумират нито много топли, нито много студени храни, да се сдъвква добре храната преди да бъде преглътната, да се използват варени или печени продукти, да се намали стреса. Предпочитани за консумация да са зеленчуци и плодове, сирене, кисело мляко, прясно мляко, тестени изделия, нетлъсти меса, пресни и недразнещи подправки, растителни мазнини. Трябва да се избягват пържени, пушени, панирани храни, дразнещи и пикантни подправки, тлъсти меса, кашкавал, бобови продукти, алкохол, газирани напитки, кафе, цигари.

Изводи: Гастродуоденитът е с най- висок процент на заболяемост, като при децата е тревожно висок. Поведенческите рискови фактори се negliжират от пациента и медицинския персонал. Те би трябвало задължително да се регистрират в медицинската документация.

Медицинската сестра от извънболнична помощ, като член на екипа, трябва да запознае пациента с връзката поведение- заболяване.

Използвана литература: Вътрешни болести – ръководство за специалисти по здравни грижи – под редакцията на доц. В. Тодоров – Издателски център МУ-Плевен 2012

СЕСТРИНСКИ ГРИЖИ ПРИ ПАЦИЕНТ С МОЗЪЧЕН ИНСУЛТ – ОБУЧЕНИЕ ЗА ЕЖЕДНЕВНИЯ НАЧИН НА ЖИВОТ

Д. Иванова, В. Кирилова

Резюме

Втора национална студентска сесия "Съвременни тенденции в развитието на здравните грижи" 234
27 – 28.03. 2014г.